

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 38

LJUBLJANA, DNE 16. SEPTEMBRA 1937

LETO X.

Strup!

Na drugem mestu pričujemo žalostno poročilo iz mariborske tkalnice »Jugotekstil«. Tam se je delavstvo dalo premotiti, da je šlo namesto na sestanek strokovne organizacije rajši na razgovor o prireditvi zabave. Ta razgovor se je vršil na pobudo podjetja prav zato, da delavstvo odvrne od strokovne organizacije, od misli, kako si izboljšati svoj mizerni položaj in si priboriti malo boljši kosček kruha. In zabava se je res vršila po vseh veselilnih predpisih; celo »miss« Jugotekstil je bila slavnostno izvoljena.

Prav z drugega konca naše Slovenije pa so prihajala vse poletne mesece skorajda na las podobna poročila. Na Jesenicah je KID začela prirejati »družinske« izlete. Vabila je delavstvo na te izlete pod lepo zvenečimi naslovi. Nazivala jih je svoje »sodelavce« in jih v smislu svojih namer pridobivala za »sožitje«, to je za večno pokorščino in ponižnost. Nedeljo za nedeljo, skoraj nepretrgoma, so se vršili ti »družinski« izleti. Redno je prihajalo na teh prireditvah in zaradi njihovih posledic do težkih izgredov pijanstva. Videli so se tako žalostni prizori, da bi se moral vsak zaveden delavec ob njih globoko zamisliti. In to je delala KID nekaj mesece zatem, ko je delavstvu z novo, tudi s pomočjo drugih faktorjev na pol diktirano, kolektivno pogodbo naravnost odjedla 2 milijona dinarjev.

Zakaj nam kvasi sedaj »Delavska Pravica« o teh malenkostih? Pa še v uvodniku! Ali ne privoščijo delavcu ali delavki niti urice zabave in razvedrila? Ali naj bomo zmerom čemerni, nagubanih čel, ali naj noč in dan samo stiskamo pesti? Zakaj ne bi šli na zabavo, če nam jo podjetnik zastoj priredi, saj jo itak za naše denarje!

Take in podobne očitke bi utegnil kdo kar precej imeti pri roki. Nam in menda vsem količkaj bistrim delavskim glavam pa se zdi, da so to le izgovori in še to čisto prazni. Zdi se nam, da je ta pojav, ki se je tako javno pokazal do sedaj le v dveh podjetjih, zelo značilen. Skoraj gotovo je tudi, da bodo skušali tudi drugi podjetniki posnemati te prve zglede, če se bodo vsaj malo obnesli. In drugo poletje utegnemo doživeti, da bodo podjetja kar »en gros« začela svoje »tovarniške družine« pridobivati za »sožitje«. Tu bi nam spet dejali podjetniki in njihovi plačanci, da je delavstvo pač svobodno in da ni prisiljeno iti na njihove prireditve. Da pišemo proti tem prireditvam zato, ker se nekaj strokovnih tajnikov in demagogov boji za svoje mastno plačane službe in položaje, katere bi izgubili, če bi delavstvo »spoznalo«, kakor se je to zgodilo v Italiji in v Nemčiji, da so svobodne strokovne organizacije le luksuz in da so stavke za delavce samo škodljiva sredstva za ustvarjanje nereda v gospodarstvu in za pripravljane boljševiske diktature.

Delavstvo pa, ki le malo zdravo in samostojno misli, mora brž spoznati, kaj se skriva za prijaznimi vabili podjetnikov na »družinske« zabave in izlete. Ta vabila niso nič drugega, kot

lepo peneča se pijača v zlatem kozarcu — a vendarle **strup!** Najbolj nevarno sredstvo, s katerim hočejo kapitalisti in po njihovih navodilih njihovi plačanci na moderen način, a kačje zvito, ubiti v delavstvu vsa plemenita stremjenja, v katerih ga vzgajajo delavske mladinske, prosvetne in strokovne organizacije! S pijačo in z nekaj urami plehke zabave naj bi se nadomestilo in zatrl med delavstvom tisto pravično ogorčenje nad krivicami, ki mu jih zadaja iz dneva v dan kapitalistični podjetnik. Zamrlo naj bi med delavstvom tisto vzbujajoče se spoznanje in volja, da si hoče s svojimi organizacijami samo ustvarjati vsaj malo lepše dneve. Potlačeno naj bi bilo prizadevanje idealnih in požrtvovalnih pa zavednih de-

lavcev in delavk, ki hočejo delavstvo pripeljati na pravo pot, da se že vendar enkrat zave svojega stanu in svojih teptanih pravic.

Nismo proti temu, da si delavstvo priredi katerikoli v letu razvedrilo, katerega je zares potrebno. Smo pa odločno proti temu, da bi se kar po načrtu prirejela pijančevanja. Za zdravo razvedrilo so bolj primerne drugačne prireditve kot pa veselice s plesom pozno v noč in izleti, katerih glavni namen je pitje.

Naj bi se slovensko delavstvo kot en mož uprlo tem ogabnim poskusom podjetnikov, ki hočejo uspavati njegovo dozorevajoče spoznanje in zatreti njegovo stanovsko zavest, ki terja svoje pravice. **Odklonimo strupeni napoj!**

Seja širšega načelstva in Vrhovnega strok. sveta

Vodstvo JSZ razpravlja in sklepa

Ljubljana, 14. sept.

V nedeljo, 12. septembra, se je vršila v Ljubljani seja širšega načelstva Jugoslovanske strokovne zveze.

Navzoči so bili razen bolnega tov. Goštinčarja vsi člani načelstva in namestniki z dežele. Seja je trajala skoraj vse dopoldne in popoldne, ko ji je sledila še seja Vrhovnega strokovnega sveta JSZ.

Sejo je ves čas vodil tov. predsednik Srečko Žumer. Podal je tudi kot prvi poročilo o splošnem strokovnem, gospodarskem in socialno političnem položaju našega delavstva in JSZ. Njegovo obsežno poročilo je bilo s predlogi vred po temeljitem razgovoru soglasno sprejeto.

Tov. tajnik P. Lombardo je podrobno poročal o naši mezni politiki in o gibanjih, ki so bila zaključena ali pa so še v teku od zadnjega obširnega zboru, to je od meseca junija do danes. To delo JSZ je tako obširno, da niti poročevalec sam ni mogel zajeti vseh podrobnosti. Še najboljše bo vedel o vsem tisti, ki pazno čita »Delavske pravice«. Njegova izvajanja so bila sprejeta na znanje.

Za tem je tov. V. Pitako v zvezi s poročilom o tarifni politiki izpopolnil poročilo tov. Zumra o zadnjih dogodkih

v naši socialni politiki in predložil več stvarnih predlogov, ki so bili vsi enodušno sprejeti. Ti sklepi se tičejo zlasti vsega našega delavskega zavarovanja. O njih pa bomo še poročali.

Organizatorično sliko organizacije je podal tajnik tov. J. Rozman. Upravni odsek je tudi stavil več predlogov o tehnični izpopolnitvi organizacije. Sprejeti so bili sklepi o ženskem strokovnem odboru v okviru JSZ, o dnevu delavskega tiska, o proslavi 20 letnice smrti dr. Jan. Ev. Kreka in o drugih organizacijskih zadevah.

Tov. blagajnik Velkoverh je kratko poročal, da se gospodarstvo JSZ v zadnjih mesecih razvija na boljše.

Poleg posameznosti je širše načelstvo razmotrivalo tudi splošen položaj JSZ. Ugotovilo je, da so se nasprotstva nasproti JSZ javno sicer nekoliko polegla, a da se na tihem nadaljujejo, kar se čuti skoraj vsak dan tu in tam. Vendar je delavstvo danes že toliko zrelo, da se vse nakane nasprotnikov svobodnega kršč. socialnega strokovnega gibanja ne bodo uresničile. »Iz delavstva — za delavstvo!« To je geslo JSZ, v tem je njena moč, a tudi trdno poročstvo zmage kršč. soc. načel in JSZ!

Za svobodo in demokracijo!

Kongres Krščanske strokovne internacionale

Poldrugi milijon

V dneh 6., 7. in 8. septembra se je vršil v Parizu sedmi kongres Krščanske strokovne internacionale. Prisotnih je bilo okoli 300 delegatov, ki so zastopali pol drugi milijon krščanskih strokovničarjev iz 9 držav. Jugoslovanska strokovna zveza na kongresu žal ni bila zastopana. Predsedoval je podpredsednik internacionale, Belgijec tov. Pauwels. Ob otvoritvi je kongres pozdravil predsednik francoskih strokovnih sindikatov tov. Zirnheld.

Tajnik internacionale poroča

Najprej je poročal tajnik internacionale, nizozemski poslanec tov. P. J. S. Serrarrrens. Ugotovil je, da se je članstvo internacionale v zadnjih treh

letih povečalo za eno tretjino. To dokazuje, da je krščansko strokovno gibanje sila, ki nastopa in prodira. Internacionala je utrpela velike izgube, ko so zagospodarile po Evropi »totalne« vlade in s silo zbrisale iz življenja krščanske strokovne organizacije. Kljub temu pa internacionala ni in ne bo odnehala od dveh osnovnih načel krščanskega delavskega gibanja in ju bo vedno dosledno zastopala, pa če je to komu prav ali ne. Ti dve načeli sta: svoboda delavskih strokovnih organizacij in demokracija.

Govor kardinala Verdierja

Izmed častnih gostov, ki so govorili, je bila najbolj opažena izjava pariškega nadškofa in kardinala Verdierja, ki se je zahvalil za pozdrav in povabilo. Dejal je, da so krščanske strokovne or-

ganizacije eden izmed tistih trdnih temeljev, na katerih sloni svoboda in demokracija v Franciji.

Krščansko delavsko gibanje na zelo srečen način uresničuje krščanske socialne nauke na vseh področjih človeškega udejstvovanja.

Drugi zastopniki

Tisti trenotek je prispel direktor mednarodnega urada dela Butler, katerega je prej tudi kardinal Verdier v svojem nagovoru omenil poleg pokojnega Alberta Thomasa z zelo prijaznimi besedami. Direktor Butler je v svojem kratkem govoru izrazil željo, da bi se odnošaji med krščanskimi strokovnimi organizacijami in mednarodnim uradom dela ne samo vzdržali, temveč tudi izboljšali.

Kot zastopnik francoske »Krščanske delavske mladine« je pozdravil kongres tov. Montcel. Izjavil je, da bo KDM vedno zvesta krščanskemu delavskemu strokovnemu gibanju in da bo vedno in povsod nastopala za svobodo strokovnega organiziranja.

Prav tako je pozdravil zbor župnik Vidal, tajnik zveze protestantskih kristjanov v Franciji. Dejal je, da je že samo ime »Krščanska strokovna internacionala« program. Zavedajte se dolžnosti, da je danes bolj kot kadajkoli potrebno, držati se trdno krščanskih principov. Krščanstvo sicer ni noben gospodarski nauk. Vendar bi svet ne iskal nikjer druge mojštrov in odrešenikov, če bi spoznal bistvo in pomen krščanstva za celotno življenje.

„Človekova osebnost“

Ta dan so bila še obsežna in temeljita predavanja treh profesorjev filozofije in sociologije o glavnem naslovu kongresa, pod katerega devizo se je kongres tudi vršil: »Človekova osebnost«. Prof. Jacques Maritain je odgovarjal na temeljno vprašanje: »Kaj je človekova osebnost.« Dr. C. Rebenkamp iz Leidena je obravnaval vprašanje: »Osebnost delavca pri delu in v družini.« Dr. Alf. Trenkler iz Reichenberga na Češkoslovaškem pa je govoril o »človeški osebnosti in velikih kolektivih: razred, rasa, narod.«

Novo predsedstvo

Dne 7. septembra so bili udeleženci kongresa sprejeti na pariškem magistratu. V imenu pariškega občinskega sveta jih je pozdravil tajnik Berthier in so bili izmenjani iskreni pozdravni nagovori.

Po finančnem poročilu so se izvršile volitve novega predsedstva. Izvoljeni so bili: predsednik tov. Zirnheld (Francija), podpredsednika: tov. Pauwels (Belgija) in tov. Schütz (ČSR), tajnik in finančni referent pa sta ostala Nizozemca tov. Serrarrrens in tov. Amelink.

Protest

K poročilo o delu internacionale je bil sprejet protest proti zadržanju in postopanju večine delavske skupine pri mednarodnem uradu dela, ki je v posmeh vsakemu demokratičnemu in pravnemu čutu letos pri volitvah novega upravnega odbora odstranila edinega zastopnika krščanskih strokovnih zvez iz tega odbora. Zato, ker je brezkompromisno zagovarjal demokracijo in svobodo strokovnega organiziranja. Sodelovanje z mednarodnim uradom dela bo zato otežkočeno. Odbor je bil pooblaščen, da preizkusi pota in načine, če je možno in v kakšnem obsegu je možno sodelovanje krščanskih strokovničarjev v Zenevi spričo možnosti, katere imajo krščanske strokovne organizacije sedaj za izražanje svojega mnenja. Kongres je izrazil upanje, da bo omogočil stike med kršč. strokovnimi zvezami in mednarodnim uradom dela njegov direktor, dokler večina delavske skupine ne popravi krivice, katero je storila krščanskim strokovni-

Šentviška stavka

Mizarski pomočniki v St. Vidu nad Ljubljano so še vedno v odprti borbi. Delodajalci se trdovratno upirajo edini zahtevi delavstva, ki je: uveljavljanje od njih samih podpisane kolektivne pogodbe. Z vsemi mogočimi sredstvi skušajo zlomiti stavko. Pri tem se poslužujejo tudi očitnih neresničnosti. Ena izmed njih je tudi ta, da stavkajo mizarski pomočniki iz golega političnega nasprotstva proti večini mizarskih mojstrov. To trditev moramo znova odločno zavrniti kot popolnoma neosnovano.

Znova moramo ugotoviti neovrgljivo dejstvo: Mizarski pomočniki so po svojih strokovnih organizacijah že pred 3 meseci pokrenili po popolnoma zakoniti poti preko oblasti gibanje, da se upostavi veljavnost pravilno sklenjene, a od delodajalcev kršene in nepravilno odpovedane kolektivne pogodbe. Prosili so pristojno oblast, da postopa po zakonu, po čl. 15 uredbe o poravnavanju mezdnih sporov.

Delodajalci so zaradi razstave dosegli, da se je razprava o teh vprašanih zavlekla in da se je vršila šele po dveh mesecih. Tedaj pa so odklonili vsak sporazum s svojim delavstvom. Delodajalci ne priznavajo svojemu de-

lavstvu zakonite pravice, da kot enako-praven faktor sklepajo z njim delovno pogodbo. Delodajalci ne priznavajo svojemu delavstvu plač, na katere so že pristali z lansko kolektivno pogodbo, katero pa so zmečkali kot kos papirja. Delodajalcem ni mar, kaj predpisujejo delavski varstveni zakoni.

Gibanje šentviških mizarskih pomočnikov je tako pravično, da mora uspeti. Težko socialno odgovornost si nakopavajo v prvi vrsti delodajalci, ki se tako neutemeljeno branijo priznati in pustiti delavstvu uživanje njegovih temeljnih pravic. Teptanje pravice se je še vedno bridko maščevalo prej ali slej prav nad tistim, ki jo je teptal in je ni pustil do veljave.

Jugoslovanska strok. zveza si, kakor pri vseh mezdnih gibanjih, prizadeva tudi v šentviškem primeru v mejah zakonitih predpisov izvojevati za delavstvo urejeno mezno razmerje in doseči mirno obravnavanje vseh odnosov med delavci in podjetniki. Na delavski strani je bila in je vedno pripravljena in volja za sporazum. Naj bi bilo tako tudi na nasprotni strani. Od oblasti pa terja socialna pravičnost, da varuje socialno šibkejšo in jim pomaga.

Stavka pri Kansky-u - končana

Tovarna je zopet zaživela

Po dvotedenski stavki je bil dne 10. septembra med podjetjem in delavstvom dosežen sporazum. Rezultat tega gibanja je za delavstvo zadovoljiv. Podjetje se je obvezalo, da preko zime do prihodnje pomladi ne bo odpuščalo nikogar ter da tudi zaradi stavke ne bo napram delavstvu izvajalo nikakih posledic. Podjetje je pristalo tudi na povišanje plač nekaterim delavcem, ki so pri zadnjem mezdnom gibanju izostali.

Upamo, da je bil ta sporazum z obeh strani tako iskren, da se bodo dobri medsebojni odnosi dovoljno utrjili. Razumljivo je, da se med stav-

ko dogajajo razne neprijetnosti, ki večkrat izvirajo tudi iz napačnih razumevanj z ene ali druge strani. Delavstvu gre vse priznanje, da se je v tej akciji zadržalo vzorno in vztrajno. Posebno priznanje pa moramo izreči tudi našim vevškim tovarišem, ki so moralno in gmotno podprli stavkujoče delavstvo.

Moramo pa tudi podjetju priznati, da je pri zaključni razpravi pokazalo uvidevnost za sporazum, ki je zadovoljil delavstvo. Naša želja je, da bi se v bodoče podjetje v polni meri zavedalo svojih dolžnosti do delavstva, enako pa tudi delavstvo do podjetja.

Tabor v Št. Janžu pri Dravogradu

Dne 19. t. m. bo za mislinjsko, mežiško in dravsko dolino delavski tabor v Št. Janžu pri Dravogradu z naslednjim sporedom:

1. Od 7.30 do 8.30 sprejem gostov na postaji.
2. Ob 9 sv. maša. Ljudsko petje z godbo.
3. Ob 10.30 zborovanje na prostem; govori: tov. Jožko Jurač iz Celja »O kršč. delavski skupnosti«; tov. Kores Martin iz Maribora: »Naša vzgoja za nov družabni red«.

Po taboru kosilo, nato koncert priznane godbe na pihala.

Točno ob 15 »Krekova proslava« z naslednjim sporedom:

1. Tri deklamacije: a) naša himna, b) »Hlapec Jernej«, c) Molitev.

2. Dve recitaciji: »Kaj je kapitalizem« in »Kaj je socializem«.
3. Slavnostni govor v spomin 20-letnice smrti dr. E. Kreka.
4. Zborna deklamacija: S. Gregorčič, »Delavcem«.
5. Igra v 4 slikah: Heinen, »Igra o dobroti«.

Po igri prosta zabava. Kdor želi kosilo po 7 in 8 din, naj to javi pripravljalnemu odboru delavskega tabora v Otiškem vrhu. — Vstopnina za igro: sedeži po 7 in 5 din, stojišča po 3 din. — Vabimo vse bližnje in daljne skupine in druge prijatelje delavcev, da se udeležijo našega tabora in Krekove proslave. Zveza z vlakom je zelo ugodna. — Na svidenje!

Delu slava, delu čast!

čarjem. Poprava te krivice pa je pogoj rednega in iskrenega sodelovanja.

Brezposelnost - 40 urnik

Z ozirom na to, da še vedno vlada velika brezposelnost, je kongres znova naglasil in sprejel že sklepe iz prejšnjih zasedanj: Zahteva ponovno 40 urnik, učinkovite ukrepe za odpravo brezposelnosti, predvsem pa skrajšanje delovnega časa, da se zopet upostavi ravnotežje med vsemi velikimi industrijskimi državami.

Poziv na neorganizirane

Kongres poziva nujno delojemalce v vseh tistih državah, kjer še ni krščanskih

strokovnih organizacij, da brez odlašanja ustanove krščanske strokovne zveze, pri čemer se seveda računa na sodelovanje krščanskosocialnega gibanja katerekoli smeri.

Baski na kongresu

Veliko pozornost je vzbudilo obvestilo predsednika Pauwelsa, da je poslala na kongres svojega zastopnika tudi krščanska federacija Baskov. Izjavil je, da se bo o tem še posvetoval odbor internacionale.

Sprejeti so bili še drugi sklepi, narkar je bil zelo lep uspeh kongres zaključen. Delegati so odhajali s kongresa v zavesti, da krščanska strokovna internacionala raste in se širi kljub vsem nasprotovanjem z leve in z desne.

26 urna rudarska stavka

Trbovlje, 12. septembra.

Na vedno hujše šikaniranje obratovodje na vzhodnem obratu so bili rudarji primorani iskati si zadnjega sredstva, t. j. stavke, v katero so stopili v četrtek preteklega tedna. Prvotno je stavkalo delavstvo samo v navedenem obratu. Ker pa obratovodja g. ing. Zeleznik ni hotel ugoditi upravičenim željam delavcev, so začeli stavkati tudi drugi obrati v rudniku. Na posredovanje zastopnikov strokovnih organizacij: JSZ, katero je zastopal tovariš tajnik Joško Rozman, ZRJ in NSZ ter zaupnikov II. rudarske skupine pri centrali v Ljubljani je delavstvo v petek ob 4 popoldne zopet šlo na delo.

Delavstvo posebno zameri obratovodji ing. Zelezniku kot »domačinu«, da sega v ravnanju z njim po nedopustnih sredstvih, ki presegajo že vse meje človeškega dostojanstva. Ko so pred nekaj leti bili v našem rudniku inženirji Nemci in Čehi, so slovenski inženirji temu ugovarjali. Na ves glas so vpili, kako inozemci šikanirajo slovenske rudarje in da uganjajo stvari, ki žalijo slovenski čut. Ko pa so uspeli, da so se morali inozemci odstraniti, so pa postali prav ti, po veliki

večini pristni Slovenci, za svojega rodnega brata-delavca še mnogo slabši, kakor so bili tujeodci. Za plezanje do višjih činov gredo preko vsega. Kje je njihova srčna kultura?! Ali niso bili v visokih šolah, ali niso študirali? Delavec pričakuje od izobraženca ne le večje znanje, marveč tudi neko mero socialnega čustvovanja in srčne kulture. Nočemo s tem žaliti vseh pripadnikov tega poklica. Poznamo jih, ki jim ne moremo nič očitati. Tudi pri nas jih je nekaj. Vsa čast jim!

Taki inženirji pa, kakršnih je pri nas precej, so podjetju le v škodo, ne pa v korist. Zakaj? Delavec je pri delu vreden in marljiv, če postopa gospodar z njim kot s človekom. Ako pa ravna z njim kot z živaljo, je uporen in nima veselja do dela. Vse to se je že nekaj časa utilo na vzhodnem obratu, kjer gospodari inženir Zeleznik, Slovenec in Trbovelčan.

Univerza je središče izobrazbe vsakega naroda. Z nje se razliva najvišja narodna kultura in izobrazba. To naj bi veljalo tudi za g. Zeleznika, inženirja-montanista. Posebno pa bi bilo prav, če bi to upošteval, ker je domačin in ker so ga izsolali delavski žulji. — Rudar.

Čevljarsko delavstvo

Ziri. V soboto, 11. septembra zvečer, se je vršil v društvenem domu na Dobračevem sestanku čevljarskih pomočnikov. Za centralo je poročal tov. Pestotnik iz Kranja. Razložil nam je uredbo o najmanjših plačah in starostno zavarovanje. Med drugim je naglašal, da uredba o najmanjših plačah ne odgovarja delavstvu ter da je potrebno, da se delavstvo še bolj trdno oklene svojih strokovnih organizacij, da se uredba, kateri so večji del botrovali podjetniki, izboljša. Med drugim je tov. predsednik prečital dopis kranjske tekstilne strokovne skupine, v katerem nam tovariši iz Kranja poročajo, da nameravajo v nedeljo, 19. septembra, prirediti večji izlet. Ustavili se bodo tudi v Zireh, kjer bi bil skupen sestanek z njimi. Sestanek je predviden ob 5 popoldne. Udeležimo se prav vsi tega sestanka, s seboj pa pripeljimo tudi vse svoje tovariše. — Na sestanku se je tudi sklenilo, da bodo sedaj redni sestanki vsak mesec ter da naj se v skupino pritegnejo tudi delavke, ki so zaposlene v čevljarski industriji. — Nadalje odbor opozarja članstvo, naj članarino redno plačuje. Vsak član to svojo dolžnost lahko izvrši pri zaupnikih ali članih odbora. Zavedajmo se, da smo krščanski strokovničarji, ki hočemo, da se življenjski položaj našega delavstva izboljša.

Apneničarji

Zagorje. V nedeljo, 12. septembra, se je vršil članski sestanek apneničarskega delavstva JSZ. Sestanek je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Poročalo se je o doseganju delovanju obratnih zaupnikov, njih uspeh in neuspeh. O neuspeh predvsem zato, ker delavstvo še ni zadosti odporno in zavedno. Delavstvo mora biti hrbljšo obratnih zaupnikov. In to bo takrat, kadar bo 100% organizirano. Ker je bila velika zaposlenost tega delavstva v poletnih mesecih, se je sklenilo, da se bo v jesenskih in zimskih mesecih vršilo več predavanj in potrebnih sestankov, kar bo nudilo našem delavcu potrebnega znanja, da bo znal ceniti in upoštevati del. strok. organizacijo. Navzoči so vzeli poročila z veseljem na znanje.

Tekstilno delavstvo

Maribor. V tovarni Jugotekstil je zelo završalo med tkalci, ki so videli, da ne zaslužijo skoraj nič več, čeprav morajo delati sedaj kar na osemih strojih. Mnogi so se spomnili, da bi sedaj bila zopet potrebna pomoč strokovne organizacije. Vršila sta se dva lepo obiskana sestanka teh delavcev. Ko pa je tovarna to izvedela, je s pomočjo nekaterih (ki so bolj za tovarno kot za delavce, čeprav sami niso nič več kot delavci) organizirala neki podporni fond in veselilni odbor. Ko bi se imel vršiti še skupen sestanek vseh nezadovoljnih tkalcev proti novemu delovnemu sistemu, je bil istočasno sklican sestanek delavstva zaradi veselice. Ker je pač veselica nekaj prijetnejšega in lažjega, kot pa borba v organizaciji proti kapitalizmu, so delavci rajši šli tja. Res se je potem tudi vršila ta veselica, katero je financiralo podjetje. Vsak »borec za delavske koristi« na tej veselici je dobil malo pivo in hrenovko s kruhom. Bila je družabna zabava in izvoljena je bila tudi »miss Jugotekstila«. Delavci so hvallili velik socialni čut podjetja. Zakaj tudi ne bi, ko zna tako mojstrsko reševati delavska socialna in mezna vprašanja.

Saj res! Jest in piti in še malo zabave je treba dati našim delavcem, pa ne bo več nobenih težav v delavskem vprašanju, nobenih stavk in sploh ničesar, kar bi tovarnarjem grenilo življenje. Toda to bi potem moralo biti vsak dan, ne samo enkrat na leto. Tedaj bi to šlo iz podjetnikovega žepa, sedaj pa so si delavci to že davno stokratno zaslužili. A glavni cilj je le dosežen. Delavci ne bodo šli v strokovno organizacijo, da se ne zameri podjetniku, ki jih bo drugo leto spet povabil na kaj podobnega. Ko pa se jim bodo godile krivice, ko bodo zaslužki premajhni in se ne bo dalo od njih ne živeti, ne umreti, pa se bodo vselej morali spomniti, kako dobra je bila tista hrenovka in pivo na veselici. V najhujših trenutkih pa se še lahko ozirajo na izvoljeno »Miss« in vseh težav vsakdanjega življenja bodo rešeni. Kapitalizem pač more vse, dokler ima tako nerazumno delavstvo pred seboj. Tovarna »Jugotekstil« bo ob koncu poslovnega leta spet beležila blizu milijon dinarjev dobička, delavstvo pa izgubo na svoji telesni in duševni moči zaradi izčrpanosti in pre-slabe hranjenosti. Toda takim delavcem pač nihče ne more pomagati.

Gradbeno delavstvo

Križevci pri Ljutomeru. Na Mali šmaren se je vršil tu zelo dobro obiskan sestanek stavbinskih delavcev, na katero so prišli tudi delavci drugih strok. O važnosti strokovne organizacije JSZ je govoril tovariš P. Rozman. Predvsem se je obravnavala kolektivna pogodba in mezna tarifa stavbinskih delavcev, katerim zlasti zidarska podjetja ne plačujejo mezd po tej pogodbi. Delavstvo se je navdušilo za JSZ in so vsi pristopili. Izvolil se je tudi zaupniški odbor, ki bo vršil vse posle do ustanovitve skupine. S tem je tudi ta del naše lepe slovenske dežele pritegnjen h kršč.-soc. pokretu Jugoslovanske strokovne zveze.

Obvestila

Celje. Članstvu v vednost! Zadnje nedeljo v mesecu, t. j. 26. septembra, bo naš sestanek, na katerem bo predavanje o starostnem zavarovanju. Vsi člani in prijatelji naj gotovo pridejo. — V nedeljo 19. septembra bo v Št. Janžu pri Slovenjgradu delavski tabor. Kdor se tega udeleži, naj pride k vlakom, ki odpelje jutraj ob pol 8.

V nedeljo 26. septembra delavski tabor pri Sv. Joitu

Delavska pravica

Izbeha vsak četrtek popoldne, v slučaju preznila dan prej • Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1 • Nebrankova plama se še sprejemajo • Oglasi, reklamacije in naročila na upravo: Miklošičeva c. 22/1 • Oglasi po ceniku • Telefoni 2245 • Številka čekovnega računa 14.908

Posamezna številka Din 1.— • Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrlet letu Din 10.—, za pol leta Din 20.—, za celo leto Din 40.— za izposojeno stano mesečno Din 7.—

Urejanje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske Pravice: S. Žumer • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čuč

Vsaj živeti nam dajte!

Zahteve viničarskega proletariata

Iz 16 skupin-podružnic »Strokovne zveze viničarjev«, iz ljutomersko-oromoških, haloških in mariborskih goric, kakor tudi iz sosednjega Medmurja zbrani zastopniki viničarskega delavstva naslavljamo na merodajne oblasti, na vinogradnike in na njihova združenja ter na vso za delavstvo čutečo javnost sledečo

resolucijo:

Ugotavljamo, da se Uredba viničarskega reda od strani vinogradnikov krši ali vedoma napačno tolmači in izvaja na škodo viničarskega delavstva in to predvsem:

a) strokovno sposobni viničarji se »spreminjajo« v najemnike;

b) vinogradniki nočejo sklepiti pismenih viničarskih pogodb ali pa le take, ki deloma ali pa v celoti nasprotujejo določilom Uredbe viničarskega reda;

c) viničarjem se ne daje dovolj in primerne deputatne zemlje ali nadomestila, kakor to določa viničarski red;

č) viničarske mezde, ki so že itak premizke, se izplačujejo nerodno, ter se daje delavcem večkrat nezdrava in ničvredna pijača kot del plače;

d) viničarske nagrade se v 90% ne izplačujejo ali se zaračunavajo za druge viničarjeve naturalne prejeme, kakor drva, tropine, ali pa se v ta namen znižuje viničarjeva mežda;

e) v mnogih primerih se ne dovoljuje materam-gospodinjam podaljšanje zakonitega odmora, nujno potrebno za zdravo prehrano družine, nego otrok in dobro opravljanje gospodinjstev;

f) brez vsake potrebe se vsiljuje delo ob nedeljah in praznikih, čeprav določa viničarski red to le v izrednih primerih;

g) z groznjo odpovedi službe se vsiljuje razna akordna dela, pri čemer je viničarsko delavstvo ogroženo za svoj zaslužek, ali pa se mnogokrat zaslužek od akorda zaračunava za že itak zakonito določeno deputatno zemljo in stanovanje;

h) predvsem pa se viničarjem brani in odreka pravice združevanja v svojo stanovsko organizacijo ter jih zaradi tega preganjajo in jim odpovedujejo službe.

Zato zahtevamo:

1.

Da se vsak vinogradnik, ki poseduje nad en oral vinograda, pa bi v svojo viničarjevo najemal viničarja kot najemnika, obremenjen z občutnim najemnim davkom, kateri naj bi se stekal v fond za podpore od elementarnih sil prizadetim malim vinogradnikom.

2.

Da se povsod sklepajo pismene službene pogodbe, kakor to določa Uredba viničarskega reda. Za večje vinogradnike, ki posedujejo več viničarjev, naj se izdelajo enotne kolektivne pogodbe — in le-te, kakor tudi vse ostale med posameznimi viničarji in vinogradniki — sklepajo ob sodelovanju oziroma v prisotnosti zastopnika viničarske organizacije, eventualno še zastopnika oblasti — občine.

3.

Iz gospodarskih razlogov je nujno, da se viničarjem nudi dovolj primerne deputatne zemlje ali nadomestilo v živilih, ker viničarji rabijo sredstva za preživljanje tudi v zimski dobi, kadar nimajo zaposlitve.

4.

Protestiramo proti večkrat umetnemu zadrževanju mezd, oziroma zaslužka; zahtevamo, da se zaslužek izplačuje vsak teden. Odklanjamo vsako nezdravo in neužitno pijačo ter zahtevamo, da se delavcu, ki noče iz zdravstvenih ali abstinentnih ozirav pijače kot del plačila, zviša dnevna plača. Napačno je mnenje vinogradnikov, da mora viničar vse popiti, da se tako viničarje sistematično navaja k pijači, posebno mladoletne delavce.

5.

Od oblasti nujno zahtevamo, da se v čim krajšem času izda tudi za viničarje Uredba o najmanjših mezdah, ker ob sedanjih ne moremo preživljati svojih družin in se tako nahajamo v največji bedi.

6.

Zahtevamo, da se viničarske nagrade izplačujejo redno in brez pridržkov pogodbeno diktiranih in vsiljenih znižanih mezd kakor tudi kalkulacije zamenjavanja, že davno običajnih naturalnih

prejemkov, ki so jih predniki — gospodarji vinogradnikov — uvedli kot nadomestilo nižjih mezd.

7.

Smo proti vsakemu vsiljevanju akordnih del, ki so škodljiva predvsem za pravilno opravljanje vinogradniških del. S tem se prikrajuje zaslužek in veča brezposelnost. Priznavamo jih za dopustne, včasih celo nujne, toda zahtevamo, da se tudi pravično plačajo, ne pa morda samo zaračunavajo za deputatno zemljo in celo za stanovanje.

8.

Zahtevamo od oblasti, da nas zaščitijo proti preganjanju od strani vinogradnikov, ako se poslužimo zakonite pravice v tem, da se organiziramo

9.

Kot katoličani odklanjamo nepotrebno nedeljsko delo, ko nam ga še mnogokrat ob delavnih manjka. Ako je kapitalizem brezverski, ne smemo in ne maramo biti mi.

10.

Najodločneje protestiramo proti zapostavljanju in preganjanju viničarskih družin z večjim številom malih otrok. Z najhujšim gnjevom obsojamo take vinogradnike ali njihove nameščence, ki večkrat na prav brutalen način oponašajo viničarjem otroke. Obsojamo pa tudi časopise, ki prinašajo inserate: »da se sprejmejo v službo viničarji brez otrok«. Prvi in drugi so sokrivci širjenja nenravnosti in bele kuge.

Slovenska kri se razliva...

Šolsko leto med Slovenci v Srbiji

Tudi v Srbiji se je pričelo šolsko leto. Trume slovenskih otrok hite v — srbske šole. Tisti, ki šele začnajo svojo šolsko dobo, so morda še Slovenci, še govore svoj materni jezik. In vidno se ločijo od drugih. A vendar sedaj gre tja, kjer ne bodo slišali niti ene slovenske besede, kaj šele da bi imeli kako slovensko uro. Mnogi izmed teh se bodo vračali ob zaključku leta iz šol in ne bodo znali napisati svojcem niti najbolj drobnega pisemca v svojem slovenskem jeziku. Slovenski starši so v skrbeh, ali bo njihov otrok ostal slovenski, ali ne. Posebno so zaskrbljene za svoje otroke tiste slovenske družine, kjer morata biti oče in morda še mati po ves dan v službi. Tu je nemogoče, da bi otrok poleg šolskega pouka dobil tudi primerno dopolnilo doma v svoji slovenski družini. Kajti, ako ni tega že koj v prvih letih, je pozneje nemogoče spraviti na pravo mero tisto, kar je pričeno. In to je za slovenski rod porazno. Saj sem že večkrat čul otroka, ki je dejal: »Jaz ne bom Slovenec, ker hočem biti junak.« Tako se godi po naših kolonijah na jugu. Vse gre mirno in tiho naprej po svoji poti, kakor da bi bilo nepremakljivo usojeno, da mora tako biti. Nič se ne oglasi, nihče ne zahteva za tisoče slovenskih šolarjev vsaj trohice slovenskega. Leto za letom teče in mineva tako, kakor bi namerno hoteli, da poslamejo vse naše kolonije na jugu slovensko pokopališče.

Tako tudi bo. Zato, ker imamo v svojih vrstah toliko narodnih grobarjev, da sploh drugače ne more biti. Kdo je od zedinjenja pa do danes še kaj storil za te naše ljudi? Ali je bil kateri izmed naših »priznanih« politikov toliko priseben, da bi zahteval za slovenske šolarje slovenski pouk, ali vsaj kako posebno slovensko uro? Do danes še nisimo čuli nikogar, ki bi se s temi upravičenimi zahtevami pojavil tam, kjer je za to mestó. Pač pa smo imeli priliko videti in slišati slovenske ljudi, ki so se prilizovali tukajšnjim merodajnim krogom s tem, da hočejo téptati temeljne pravice svojega lastnega naroda. So pa tudi ljudje, ki pravijo, da jim zahtev po rešitvi tega perečega vprašanja ne dopušča njihova taktika, ki gre za tem, da varje in brani še vse »večje« stvari. Ne vemo, kateri izmed teh je bolj kriv sedanjega stanja med Slovenci tu doli. Vemo le to, da za naše koloniste ni nihče ničesar storil in jih lahko kljub slavošpevom, katere si prirejajo doma, vse proglasimo za grobarje slovenskega rodu v Srbiji.

Če se že za Slovence tukaj ne dajo doseči slovenske šole, kakor jih imajo narodne manjšine, naj bi nam vsaj izposlovali slovenske potujoče učitelje za slovenske šolske ure. Mislim, da bolj

11.

Obeodbe vredno pa je tudi, da mnogi vinogradniki brez vzroka odpovedujejo službe starejšim viničarjem, ko so jim poprej v desetletjih službe izrpalili telesne moči. Zato zahtevamo od oblasti da uzakonijo že predlagano »dopolnilno uredbo o službeni stalnosti«, kakor tudi, da se v najkrajšem času tudi za viničarsko delavstvo izvede bolniško in starostno zavarovanje.

12.

Ugotavljamo, da so predvsem inozemski vinogradniki največji kršilci naših zakonitih pravic, ki skoraj vedno najslabše plačujejo svoje delavce, dočim pridelke vsikdar najbolje vnovčijo. Pozivamo oblasti, da bi nam zmeraj šle na roko, posebno v borbi za naše pravice napram tem tujcem, katerim še vedno morajo tlačiti naši viničarji — jugoslovanski državljani.

K sklepu te resolucije pa izjavljamo, da se bomo zoper kršitve in v obrambo naših zakonitih in naravnih pravic borili z vsemi zakonitimi sredstvi. Predstavnike oblasti pozivamo, da naj nam vedno v svojo zakonito močjo stoji ob strani. Bojimo se, da bo viničarsko delavstvo zaradi vedno nevezdržnejših razmer prisiljeno se posluževati tudi nezakonitih sredstev v obrambo svoje eksistence in človeškega dostojanstva — ako ne bo našlo pravočasno dovolj zaslombe, tam in pri tistih, ki so po svojem položaju — po božjih in državnih zakonih — dolžni štiti socialno šibkejšo zoper nasilje in izkoriščanje od strani gospodarsko močnejših slojev, z že obstoječimi socialno zaščitnimi, ali v te namenjene potrebni novimi zakoni in uredbami.

Za občni zbor:

Strokovna zveza viničarjev v Ljutomeru.
Andrej Mir, Tomažič Frane,
predsednik. tajnik.

Zlo kapitalizma

(Dopis.)

Ureditev najnižjih delavskih mezd, ki ji nekateri pripisujejo velik pomen, je dosežena. Kako so z današnjimi mezdami zadovoljni delavci in zlasti družinski očetje z veččlansko družino, je drugo vprašanje. Gotovo se bodo k temu vprašanju oglašali še drugi tovariši, ki še bolj kot jaz, iz vsakdanjega življenja poznajo in tudi sami na sebi čutijo »najmanjšo« meždo. Jaz bi želel k temu povedati le nekaj svojih misli.

Vzemimo za primer le sezonskega delavca (katerih je pri nas na tisoče), ki zasluži din 3.50 na uro (to je že »dobra« plača), kar znaša za 25 delovnih dni po 8 ur dnevno din 700.— mesečno, a še to brez raznih odbitkov. Ta plača niti za samca ne zadostuje. Kako pa naj ž njo izhaja družinski oče, ki mora plačevati 300 do 400 din mesečno za stanovanje ter preživljati štiri in veččlansko družino? Ali je mogoče od te plače kaj prihraniti za zimo, ko nastane za sezonsko delavstvo splošna brezposelnost? Od česa naj takrat te družine žive? Da so razna dobrodelna društva zelo delavna in da si veliko prizadevajo, življenje najbednejšim kolikor mogoče omiliti, to je res. Življenja od samih podpot pa si najbrž nihče ne želi. Zato je višina plače, zlasti za sezonsko delavstvo, važnega pomena. Škoda samo, da oni, ki od pihih delavskih mezd ne živijo in bede siromašnih delavskih družin dovolj ne poznajo, delavsko vprašanje po svoje rešujejo. Večina podjetnikov pa se drži gesla: Ako nočeš za to plačo delati, bo delal kdo drugi, saj imamo dovolj brezposelnih na razpolago.

Takim naziranjem je kriv kapitalistični družabni red, katerega so se pred leti poslužila razna državna in privatna podjetja, ki so poleg plač reducirala delavstvo in uslužbenstvo v masah, s tem povzročila brezmejno bedo v delavskih družinah ter dala delavskih moči za vsako cenó na razpolago. V tem je delo kapitalizma, ki je spravi »srednjec« in »nižje« sloje na beraško palico.

Zato je potreben boj ne samo proti komunizmu, temveč tudi proti kapitalizmu. Kdor se noče boriti proti kapitalizmu, ta podpira in hoče.

Ne pred enim, ne pred drugim si ne zapirajmo oči! Kakor boj proti nemu, je potreben boj tudi proti drugemu! Na ta način bo zmanjšan vpliv obeh.

Kakor proti nemu, bi bil skrajno potreben zakon za zaščito države in družbe tudi proti drugemu. Pa ne samo zakon za zaščito države, temveč tudi zakon božje pravice naj pride za ponizane in povsod zapostavljene do veljave. V borbi proti kapitalizmu ni dovolj, ako kdo samo piše proti komunizmu, pri čemer se poslužuje raznih sumljivih virov. In tudi ni dovolj samo govoriti o katoliških načelih, iskati dlake v jajcu ter samo pisati o papeževih socialnih okrožnicah, temveč je potrebno, da jih tisti, ki jih priporočajo drugim, izvajajo tudi sami. Tudi oni naj skrbe, da pridejo ne samo pri delavski strokovni organizaciji, temveč tudi pri onih, po katerih krivdi se množe socialne krivice, do polne veljave.

Bural.

Starostno zavarovanje

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt. Priredil Smersu Rudolf, prav. ref. OUZD v Ljubljani. Založil OUZD v Ljubljani. Knjižica, ki obsega 46 strani, vsebuje glavne podatke o zakonitih določbah glede nove panoge zavarovanja. Po oddelkih so obdelana vprašanja, ki jih mora vedeti vsak zavarovavec. Glavna vsebina je: Kdo je zavezan zavarovanju; o prostovoljnem zavarovanju; o prostovoljnem višem zavarovanju; o prispevkih; o povračilu plačanih prispevkov; o državni podpori zavarovanju; o podporah ob onemoglosti, starosti in smrti; o pravicah do teh podpor; o višini podpor; o otroških, posmrtnih in izjemnih podporah; o predhodnem zdravljenju zaradi preprečenja onemoglosti; o postopku za pridobitev podpor in o ustavitvi podpor ter pripombe. — Vendar so to šele grobe informacije o tej važni panogi zavarovanja. Točno sliko bo možno podati komaj po neki dobi izvajanja zavarovanja. Gotovo bo, kakor pravi sam avtor, potrebnih še več študij o tem. Cena brošure je 2 din in se dobi pri OUZD in pri vseh njegovih ekspoziturah.

Sedemurnik bo uveden po izreku kraljevske socialne komisije v pristanišču v Antverpnu. Pristaniški delavci so zahtevali od podjetnikov znižanje delovnega časa. Vendar delodajalci niso hoteli pristati na nobeno znižanje. Nova odredba bo veljala za vse delavce od 1. oktobra t. l. Strokovne organizacije so to odredbo soglasno odobrile.

Celjsko okrožje

Celje. Mizarski pomočniki. Ko bremo v »Del. pravice« o borbah šentviških mizarskih pomočnikov, se spomnimo tudi težav celjskih. V spominu nam je še obrtna razstava, kjer je bilo razstavljeno razkošno izdelano pohištvo. Le malokdo se je pri pogledu na razstavljene mizarske predmete spomnil na številne pomočnike, ki pač zelo veliko doprinešajo k uspehu pa tudi k dobičkom. Vendar pa, kako je njihov položaj klavni! Pri drugače spoštovanih mojstrih zaslužijo zelo malo. Tako na priliko dobi pomočnik s šestimi leti zaposlitve pri nekem mojstru komaj tri dinarje na uro. Do sedaj so organizirani samo pomočniki pri Vehovaru. Kje so še drugi? Naj vsi vedo, da se ne da drugače izboljšati delavski položaj, kakor s strokovno organizacijo! Mojstri imajo dela v izobilju, zaslužijo, pri vsem tem pa je pomočnik le revež, ki pobira bórne drobtine, s katerimi ne more človeka dostojno živeti.

Doma in po svetu

Manevri naše armade se bodo vršili od 19. do 26. septembra v krajih med Novim mestom, Metliko, Karlovcem in Ogulinom. To bodo največji manevri, kar jih je bilo doslej v naši državi. Sodelovalne bodo vse vrste orožja.

Klub poslancev JRZ je imel večdnevna posvetovanja in je sprejel razne sklepe. Pohvalil je delo vlade in ureditev financ in gospodarstva v državi, zavzema se za sprejem konkordata, upa, da bo vlada izvršila tudi drugi del svojega načrta, to je ureditev notranje-političnih razmer; reši naj se tudi razdolžitev obrtnikov in malih trgovcev, zvišajo naj se uradniške plače, cene monopolskim izdelkom naj se znižajo. Vladi se izreka zaupanje in njen predsednik ima proste roke za vodstvo države.

Kongres mladine JRZ se bo vršil v Beogradu. Sedaj je mladinska organizacija stranke izvedena po vsej državi in tudi v dravski banovini. Vodstvo JRZ za dravsko banovino je določilo, da se v imenu mladine JRZ v dravski banovini pošljejo na kongres sledeči gg.: Smersu Rudolf, ing. Sodja Jožko, dr. Žebot Ciril in Češnovar Slavko.

Belgrajski velesojem so otvorili te dni. Zgradba paviljonov na 26 ha obsežnem zemljišču, katerega so zaenkrat pozidali le 12 ha, je trajala komaj pol leta in je veljala 12 milijonov. Več držav ima svoje lastne paviljone. Belgrajsko časopisje naglašja, da postaja Belgrad poleg političnega vedno bolj tudi gospodarsko središče države in eden izmed najvažnejših centrov srednje Evrope. Vse drugo okoli njega pa ostaja zadaj.

Mednarodna konferenca parlamentarev se je vršila v Parizu. Jugoslovanski parlament je zastopalo kar 36 poslancev. To je bila med vsemi 32 državami najbolj številna delegacija na zasedanju, ki je minevalo največ v banketih in večerjah pa z ogledovanjem razstave in še drugimi zabavami. Od slovenskih poslancev so bil tam: dr. Fux, dr. Klar, dr. Koče, I. Mohorič. Če to ni...

Rusija je protestirala v Rimu proti potapljanju njenih trgovskih ladij. V protestu je obtožila Italijo, da je bila podmornica, ki je napadala ruske in druge parnike — italijanska. Italija je ruski protest zavrnila brez odgovora.

Za varnost plovbe po Sredozemskem morju sklicana konferenca se je uspešno zaključila brez sodelovanja Italije in Nemčije, ki sta odklonili sodelovanje radi ruskega protesta. Francija in Anglija sta izvedli konferenco sporazumno z Rusijo, ki je prevzela vlogo skupnega tožitelja. Sklepi so odločni — če bodo le tako tudi izvajani. 200 angleških in francoskih vojnih ladij bo stalno krožilo po Sredozemskem morju in bodo potopile vsake podmornice, ki ne bo imela zastave. K sodelovanju je povabljena tudi Italija, ki naj bi nadzirala Tirensko in Jadransko morje.

Zveza narodov spet zboruje v Zenevi. Obravnava palestinsko, špansko, kitajsko vprašanje itd. Kakih posebnih senzacij pa ni pričakovati.

Narodno-socialistični kongres se vrši v Nürnbergu z velikim pompom in demagoškimi govori, ki vsi le hvalijo, koliko je režim dobrega napravil za Nemčijo in posebno za delavstvo. Pred Hitlerjem dnevno paradirajo v prisilne delovne jopice oblečeni brezposelni, ki delajo tlako po svojih taboriščih, kjer vlada prava vojaška disciplina.

Dr. Schacht, nemški gospodarski minister je na pol prisiljen odstopil, ker se njegova gospodarska politika ne strinja s politiko poveljnika nemške štiriletke generala Göringa.

Tudi načelnik nemškega generalnega štaba, general Bech, je moral na pritisk stranke odstopiti. Ta general se je branil, voditi priprave za vojno hkratu kar na dveh frontah — vzhodni in zapadni. Zamenjal ga bo general, ki se popolnoma strinja s stranko.

Francoski vojni minister Daladier je govoril kot predsednik na seji glavnega odbora svoje stranke o demokraciji in fašizmu. Izjavil je, da mora radikalna stranka vedno nastopati z drugimi, ki hočejo ohraniti svobodo in demokracijo. Toda za demokracijo je potrebno, da je narod organiziran.

Za oborožitev Anglije se je izreklo tudi angleško strokovno organizirano delavstvo. Na kongresu strokovne centrale je glasovalo čez 3 milijone za, proti pa le nekaj čez 200.000 članstva.

Tudi Avstralija, kjer že dolgo vrsto let vodi vso državo delavska stranka, se je sedaj začela naglo oboroževati. Nihče ne ve, če bi nekega dneva ne pripeljale japonske vojne ladje pred njena pristanišča stotisoče dobro oboroženih vojakov, ki bi zahtevali »konstruktivno sodelovanje«, kakor delajo sedaj Japonci na Kitajskem.

Na Daljnem vzhodu se z manjšimi bitkami in spopadi pripravljajo večje in odločilnejše ofenzive. Japonci dovažajo

še vedno nove čete. Kitajska armada brani Šanghaj in ga ne pusti pasti. Na kitajski strani so posegle v boje tudi tako imenovane rdeče armade iz južnih kitajskih dežel, ki so zelo dobro izvežbane. Kitajski ministri izjavljajo, da so pripravljeni boriti se, če treba, tudi peš let. A tudi japonski ministri izjavljajo, da bo vojna trajala dolgo.

Iz naših krajev

Kranj. Tabor gorenjskega delavstva se bo vršil 26. septembra pri Sv. Joštu nad Kranjem. Tovariši — tovarišice! Pohitimo ta dan k Sv. Joštu, na kraj, kjer je rajni dr. Jan. Ev. Krek učil in bodril delovno ljudstvo za skupnost in enotnost. Ob 20 letnici njegove smrti pokažimo, da slovenski delavec, organiziran v Jugoslovanski strokovni zvezi, dobro pozna njegova načela ter da vselej in povsod hodi po njegovih potih.

Zagorje. V zadnji »Delavski Politiki« pod rubriko »Zagorje ob Savi« dopisnik »Del. Politike«, priznana osebnost v svoji demagogiji, drega v stvari, ki niso v korist ne kmetu, še manj pa nam rudarjem. Mi se piscu ne čudimo, ker ga poznamo in vemo, da ima čas, s takimi in sličnimi stvarmi ukvarjali se vsak dan najmanj po 25 ur. »Delavska Politika«, ki velja kot »prima« delavski list, mora biti pač daleč od nas, da se ukvarja in peča s stvarmi, ki so pri nas otročje in ženske čenče! Napisali bi lahko še kaj več, kar bi slavnemu dopisniku morda ne prijalo. Zadržimo se najzaenkrat to. Svetujemo mu, naj se drugič praska tam, kjer ga srbi. Po polti združnosti!!!

Hrastnik. V petek, 27. avgusta, je zasedal upravni odbor bratovske skladišnice. Dnevni red je bil običajen. Upokojenih je bilo nekaj rudarjev, ki so zaradi starosti ali boleznih onemogli. Upo-

Resne zanimivosti

Zlato je v rudninah zemeljske skorje zelo razširjeno. V majhnih množinah ga najdemo skoro povsod. Nahaja se v obliki kakor prah majcenih listkov, vendar se ga iz rudnin ne splača pridobivati, če ga je premalo v eni toni rudnine. Pri nas se dobi kar v pesku Drave pa tudi Donave. Splača se pridobivati le tam, kjer se dobi za pridobljeno zlato več kot stane predelava rude. Zato mora imeti ruda 10 in več gramov zlata na 1 tona. Takih rud pa na svetu ni tako na pretek, najbolj je poznana Južna Afrika (Transval), 1 kg zlata stane 50.000 Din.

Na vsem svetu so ga pridobili lansko leto kar 1.100.000 kg ali 110 vagonov po 10.000 kg. Njegova vrednost bi bila 55 milijard dinarjev.

Največ so ga pridobili v Južni Afriki: 352.000 kg, v Rusiji: 288.000 kg, v Kanadi: 115.000 kg, v USA: 115.000 kg in v Avstraliji 36.000 kg. Nekaj sto kilogramov so ga pridobili tudi pri nas v Srbiji.

Walter Briesley Brezposelni

Ivan se je poslovil od kmeta in je odšel na širne pašnike, kjer je žgalo sonce in kjer so potrpežljivo stala drevesa v svojem žarnem, tihem kraljestvu. Pod njimi so se zadovoljno sončile krave. Ovece so jadrno švigile s poti, ko se je Ivan približal. Zlatice so se bleščale ko zlato, marjetice pa mežikale iz gladke zelene in kazale svoja široka, bela ličeca. V beli in rdeči detelji so brenčale čebele in pridno delale; po cvetovih so lahko posedali bledooranžasti metulji, nekateri pa so kar tjavendan letali po zraku. Visoko na nebu je obvisel škrjanec, podoben drobnim pegi, ki prepeva. Lastovke so se živahno spreletavale po drevju. Po mejah in po polju so skakljali ptiči in žvrgoleli. Ivan je bil vesel, da je prišel sem. Tu ni bilo razlike med svetkom in petkom. Nič ni bilo lepše oblečeno. Nikake slovesne ubranosti nisi videl tu. Vse je bilo zaposleno, v nedeljo prav tako kot ob delavnikih. Življenje je kipel. Po kondorskih glavnih cestah so Ivana ljudje pozdravljali, nekateri vljudno, drugi prijazno. Niso ga pozdravljali zato, ker so ga poznali, marveč zato, ker je bil dan tako lep, da so se kar zavzemali. Tudi Ivan je bil ves zavzet, čutil se je sproščenega, da nikoli tega. Nikdar poprej ni bil tako dobre volje, kadar se je sprehajal po vasi. Vedel je, da ga vaščani opazujejo in kako različne misli se vsiljujejo tem ljudem, kakor je bil pač kdo bolj ali manj dobrega srca.

»Ivan Cook,« so šepetali. »Že dolgo je brez dela. Revščina mora biti pri njih doma. Nesreča jih je zadel, reveže, saj pravim. Njegova žena je dobra gospodinja. Gotovo se sramuje svojega moža, ker se nikoli ne prikaže na cesti. Slaba mu prede. Pa je sijajen dečko. Malo lenuha je pa tudi. Kakor da bi

Čez 40 milijard dinarjev posojil je dobil kitajski finančni minister v Evropi. Posojila so dale tudi Italija in Nemčija, čeprav so v zelo pristranih stikih z Japonijo, ki pravi, da je sedanja vojna proti Kitajcem odločilen boj z boljševidmom.

V protiboljševiško zvezo, katero tvori ta enkrat Nemčija in Japonska, bo menda kmalu vstopila tudi Italija; to bi se moglo zgoditi na sestanku Hitler-Mussolini. Po nemškem in italijanskem tisku bo ta sestanek svetovnega pomena.

tem bolj vroče je. Splošno se računa, da za vsakih 30 m v globino naraste vročina za eno stopinjo. Tu pa delajo 1000 do 2000 m globoko, zato posebno trpe rudarji pred vročino. Pri delu se tako močno pote, da splošno računajo, da z gube na 1 šihitu (8 ur) 3 do 4 kg na teži. S potom izgubi telo tudi veliko soli, zato ti rudarji uživajo več soli pa tudi limonin sok je zelo dober, da telo do drugega šihita pridobi vse izgubljene snovi.

Shodi in sestanki

Vir. V nedeljo, 19. avgusta, ob 7 zjutraj se bo vršil sestanek naše skupine. Tovarišice naj ne bo nobene, ki bi se tega sestanka ne udeležila, ker je zelo važen za vse. Posebno naj pridejo tudi tisti maloštevilni, ki vedno najrajši samo godrnjajo, na naše sestanke in posvete jih pa ni. Tedaj, vsi na svidenje! — Odbor.

Jarše. V nedeljo, 19. t. m., se bo vršil ob pol 10 v prostorih gostilne »Burkež« v Jaršah članski sestanek naše krajeve skupine. Na dnevnem redu bo poleg tekočih skupinskih zadev predavanje o izvedbi starostnega zavarovanja. Predavatelj pride iz Ljubljane. Ker bodo poročila na sestanku zelo važna, naj nikogar ne manjka. — Odbor.

Kamnik. Strokovna skupina kovinarjev v Kamniku sklicuje članski sestanek za torek, dne 21. septembra 1937, ob pol šestih zvečer v gostilni pri »Vovku« na Perovem. Na sestanku bo tajnik centrale tov. Rozman poročal o zavarovanju za onemoglost, starost in smrt. Vse članice in članice, kakor tudi neorganizirano delavstvo vabimo, da se tega važnega sestanka udeležijo. — Odbor.

Priporočila se Vam

Nova založba

r. z. z. o. z.

v Ljubljani Kongresni trg 19

Knjigarna : Šolske in pisarniške potrebščine Cankarjevi in Finžgarjevi zbrani spisi :::

Čitaj in širi Delavsko pravico!

mu ves svet ne bil nič mar. Ko je bil zaposlen, je bil dober delavec. Da, da...«

Da, vedno mu je bilo tesno krog srca, kadar se je sprehajal po wingrovskih ulicah. — On ni bil pravi vaščan, nekaj nedostatnega in pomanjkljivega je bilo na njem, on ni stal na lastnih nogah. Uradnik brezposelniskega sklada je prišel in prihodnji petek pride zopet. Izmeril je ubogega brezposelnega človeka od nog do glave, da je videl, koliko potrebuje za hrano; nazadnje pa revežu niti ni dal dosti denarja, da bi si nakupil živil. Vaščanom je bilo vse to znano in nekateri so sočustvovali z Ivanom. Drugi so gledali drugače, boječ se, da je beda nalezljiva ali pa so menili, da so razmere takega človeka, ki je brez dela, nezdravljive z njihovimi razmerami. Vsakdo je zavzel napram njemu svoje stališče. Mislili so o njem in čutili so z njim vsi, razen tistih, ki so bili tudi sami brez posla. Ivan je bil zanje običajen človek, kakor je bil vsak vaščan, ki je imel delo, za drugega vaščana, ki je tudi imel delo, običajen človek. Kaj drugega je bilo seveda, če so se opredelili vsak po svojem stanu in svojem dejanju, če je na primer kateri vaščan zbolel ali zakrivil kak zločin ali kaj sličnega.

V Condoru je imel Ivan občutek, da ga imajo vsi za navadnega človeka. Preoblekel se je bil v najlepšo obleko, ki mu jo je žena čedila in likala. Vendar so se mu kolena na hlačah napihnila, suknič se je svetil in je grdo visel na njem. Sukno je dobivalo že rdečo barvo, dočim je bilo poprej modro. Toda kljub temu je bila njegova zunanjost še dostojna. Nosil se je nekam lagodno dostojanstveno. To je dalo tudi nekaterim povod za njih domneve, češ da mu ni mar ves svet. Nekateri so si to le mislili, drugi pa so morda glasno govorili o tem. Ko je Ivan korakal po High-Streetu in ko ga je nekdo pozdravil: »Dober dan!